

„EDINOST“
 Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtnih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obujno izdanje stane: za jeden mesec .f. — 30, izven Avstrije .f. 1.40; za tri mesece .f. 2.00; za šest mesecev .f. 3.00; za pol leta .f. 4.00; za leto .f. 6.00; za vsa leta .f. 10.00. Na naročbo brez priložene naročnine se ne jemlje ozir. Posamično številko se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nvl., izven Trsta po 3 nvl. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 nvl., izven Trsta 5 nvl.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš se računa po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih tiskanih črk. Poslana, osmetnjena in javno razpisana, domaći oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upraviteljsko urada Molino piccolo hšt. 3, II. nadst. Odprete reklamacije se pristoje postojne.

V edinosti je moč!

Kam pridemo?

Pod tem naslovom priobčil je „Slovanski Svet“ v svoji zadnji številki članek, v katerem označuje člankar že poznano stališče tega lista glede na vprašanje, ali je vera ali narodnost v večji nevarnosti v sedanji dobi? Označivši to svoje stališče pa odločno obsoja način, kakor se bje naš domaći medsebojni boj, ter nam pripoveduje, katera vprašanja so za nas sedaj najnujnejša.

Uvod članku slove:

„Slovenci smo pravi čudaki. Dobro vemo in pogostoma tožimo, da smo majhen, reven narod, razkosani in od nasprotnikov obkoljeni, da imamo tudi v svoji sredi dosti domačinov in tujcev, sovražnih našim naporom, — da naš jezik še ne uživa vseh prav, da se naša književnost, umetnost in sploh vsa viša izobrazba nikakor ne more jednati z ono drugih narodnostij — ne bi li bilo najnaravnije, da posvetimo vsi vse svoje moči v delovanje v prosep naroda, da pozabimo na vsako medsebojno nasprotstvo ter se postavimo skupno v bran proti skupnim sovražnikom?“

Potem nam pripoveduje svoje misli, kako bi moralo biti tekmovanje med obema strankama:

„Boj pa moral bi biti prek in prek pošten in dostojen. V tem greši se mnogo tu in tam. Pravico imamo od vsakogar, tudi ako ne priznava naših teženj, da spoštuje naše prepričanje, dolžnost imamo storiti isto napram drugim. Boj bodi stvaren, ne oseben; samo tak je v rabi med možmi, sicer se sami ponižamo v barabe. To bodi nam v vodilo, tudi ako bi nasprotnik ne hotel ravnanj se po tem. Le kdor nema stvarnih dokazov, rabi cepec in pest, s tem pa ne prepiča nikogar. A kdor čita dan na dan strastne članke v listih iz obeh taborov, kdor čuje le osebne sramotilke, obupati mora nad narodno dostojnostjo. Osurovelost in podivjanost, ki se kaže v časopisju, pričela se je pojavljati tudi v življenju. Prepričanje se v družine, raztrosi med stanove, vcepi se nevedni narodni masi. Kam pridemo, če pojde tako naprej?“

Iz osebnosti izvira mnogo, mnogo v našem javnem delovanju. Bodi pristaš jedne stranke, sigurno si, da te ta vedno povzdiguje v nebesa, druga vedno obsoja v pekel. Tako je v časopisju, tako v življenju. In zato krivde in sumničenje od tega ali onega, zato preziranje nasprotniških zaslug na katerem polju koli, zato gnjusobna osebna polemika. Kam pridemo?“

O vprašanju, ali je naša vera ali naša narodnost v večji nevarnosti, se izjavlja člankar:

„Gledé na čas najnujnejša potreba in

glavna važnost za nas nikakor ni versko, temveč narodno vprašanje; kajti ne naša vera, pač pa naša narodnost bori se sedaj za obstanek. Ves narod upreti moral bi se odločno in krepko proti onim, ki tega ne priznavajo. „Kämpft ein Volk mit grösster Energie für seine Rechte, so befindet es sich in aufsteigender Culturbahn; ist es lau in der Wahrnehmung seiner Rechte, so geht es abwärts“, pravi slavni učenjak Ihering. Zgodovina svedoči nam resničnost tega izreka. Le svobodni narodi vstrajajo; kakor hitro izgubé zanimanje in zavest svojih pravic, izgubé tudi narodno svobodo in izginejo. Ako se narodna masa ne zaveda svojih pravic, kako naj se potem močno in uspešno bori zanje; ako nima o njih pravega pojma, potem ni niti mlačen, temveč do cela apatičen, potem gre z njim navzdol — proti poginu. Kdor torej pri nas bodi si s to ali ono pretvezo deluje proti narodni zavesti, on je izdajca svojega rodu!“

Zaključuje pa nastopno:

„Velikega pomena je narodno-gospodarsko vprašanje. Kdor ne napreduje, tega prekosé drugi, in on je v izgubi. Treba si je ustriti in ukrepi materijsko stanje, treba si ugodno in koristno urediti svoje delovanje, to tem bolj, ker velika konkurenca sicer zatre domačina. A tudi za narodnostni boj je to neizmerne važnosti, kajti bogat ali vsaj imovit narod bo z vse drugo v nemo, pa tudi z vse drugim uspehom stal v boju za svoja prava, kakor revež, ki se mora boriti v prvi vrsti za fizično eksistencijo. V tem smo Slovenci pač na slabem! In vendar se tako malo na to misli, tako malo dela v tem pogledu. Tudi na to stran tožen pogled v bodočnost. Kako dobro izkoriščajo nasprotniki naše slabo stanje! V šolah skušajo tujeit nauke — v življenju potujčevati z materijsko podporo in z naselbami. Ali ima mari „Schulverein“ in „Südmark“ in „Lega“ itd. kak drug namen?“

Vso pozornost obrnimo torej na dosežanje napore proti tem sovražnim nakanam. „Civil-Metodova družba“ najde naj največjo podporo, da bode mogla v potujčenih krajih ščititi otroke pred vzgojo in poukom v tujem duhu; naše „posojilnice“ naj onemogočijo tuje zavode v naših krajih (tudi največji ponemčevalni zavod, „Kranjska hranilnica“ v Ljubljani, ki s slovenskim denarjem zalaga vse nasprotne napore, najde naj zaslužen preziranje) in „Mohorjeva družba“, ker je ravno njej v največji meri možno, naj deluje v pouk in izobrazbo kmetov.

Na to delovanje koncentrujte svoje moči! Poneha naj nedostojni osebni boj, uspešno in neustrašeno pa naj se nadaljuje boj za principe, za narodnost, za eksistencijo Slovenstva. Prazne fraze ne hasnijo, — dela in

energičnega dela je potreba, in tega se običajno najbolj vstrašijo oni, ki kriče najglasneje! V delovanju zaslužijo si naj prvenstvo oni, ki se za to potežajo, v delovanju prezirajo ne smemo tudi najmanje in najskromnejše moči, ker le v slogi je moč. Le potem ne bode nas strašila bodočnost, ne bodemo se bali vprašanja: kam pridemo?“

Želeli bi vsakako, da bi ta članek prečitali gospóda iz obeh strank. Ne zahtevamo in tudi se ne nadejamo, da bi vsi pritrdili tem nazorom, ali to bi menda smeli zahtevati, da gospóde od tu in tam prečitajo te dobrohotne besede mirno krvjo in trezno razsodnostjo in brez tistega predsodka, ki dela, da v vsakomur, ki ne soglaša popolnoma z nami, vidimo že svojega sovražnika. Le trezno, le trezno in skoro se uverite, da se nikakor nismo taki grozni — sovražniki, ampak da tudi pri nas, kakor povsod drugod velja zakon, da vsaka glava svojo pamet. A ravno tako ne bi smeli pozabiti pregovora: Več očí, več vidi!

Politiške vesti.

V Trstu, dne 16. septembra 1895.

O bodočem ministerstvu. Grof Badenij je dobil torej od Njegovega Veličanstva formalno nalogo sestaviti novo ministerstvo. Cesar je baje odobril vse predloge Badenijeve. Bodoči mož se je minole sobote posvetoval pozno v noč se sedanjim ministrom predsednikom grofom Kielmanseggom. Novo ministerstvo nastopi vlado baje začetkom oktobra.

V soboto je bil tudi obed v restavrantu Himberger poleg kolodvora zapadne železnice. Tega obeda so se udeležili poleg grofa Badenija: dr. Gautsch, grof Ledebur, baron Glanz in predsednik višjemu deželnemu sodišču Gleispach. Grof Welsersheimb se je opravičil.

O teh možeh moramo torej misliti, da vstopijo v novo ministerstvo. Za nas Slovence bode med novimi možmi najmarkantnejša oseba bivšega in menda tudi bodočega naučnega ministra Gautscha. Ako že hočemo prav mlo soditi o njem, moramo reči, da nam ni prijazen in tako je le teško misliti, da bi nam bilo prijazno ministerstvo, kojega člen postane g. baron Gautsch.

In tudi da ne bi bilo tako prononsirane osebe v novem kabinetu, vendar bi morali ostati pri svoji sodbi o njega nravi, dokler bogati narod česki ne zadobi primerne vpliva na državno upravo. Brez sodelovanja naroda českega ni misliti na uvedbo takega sistema, o katerem bi mogli reči, da ni protislovenski, kajti le po sodelovanju naroda českega mogli bomo govoriti o spravi med narodi. Pričakovati nam torej ni

Po noči poskakuje iz postelje pa kriči: „Ali vidiš te sozne oči? To ti je talečni nož. To boli, zelo boli“. In komaj jo morem pomiriti. Po dnevi pa sedi, sedi sklonjene glave in moli na glas očenaš za očenašem brez kraja in konca. Do vraga! Lepa je to zabava. Je-li? Pa sedaj tudi še to!“

„A kaj?“
 „Stepko, daj mi roko! Je-li da si mi prijatelj?“
 „To, mislim, znaš tudi ti sam.“
 „In da mi hočeš vedno biti!“
 „Pri moji časti hočem!“
 „Ti si zares malo oster, — toda, bogme, tudi jaz sem, tudi jaz, svetca mi. Jaz bi te lopove, te Zagrebčane, kar zadavil.“
 „Govori jasneje, gospod ban.“
 „Jasneje? Dobro. Prišel sem v imenu kraljevem.“
 „Kraljevem?“
 „Da. Zlo si prošel, brate. Tudi meni menda skoro odzvonil. Kralj je zapovedal, da se pregledajo pisma Zagrebčanov.“

boljših časov v bližnji bodočnosti; pripravljeno nam je biti na marsikake neprijetno iznenadenje. Vendar pa je istotako res — in to dela, da smo jako hladne krvi tudi nasproti novemu ministerstvu — da se dosledno in vedno bolj bližamo koncu protislovenskih zistemov v Avstriji.

Previdno torej, a brez malodušja pričakovati nam je nove ere.

Na mesto grofa Badenija pride kot namestnik Gališki knez Sanguis z k o.

Za splošno volilno pravo. Minolo nedeljo je bilo v dunajskem praterju veliko zborovanje delavcev v prilog splošnemu volilnem pravu. Jeden govornikov je rekel: Govorijo, da ima grof Badeni železno roko, a to nas ne briga. Kabinet Badenijev doleti ista usoda kakor Windischgratza. Ščasoma bomo videli, ali se železni roki pridruži tudi železen razum.

Različne vesti.

Odprta grobova. V Kastvu je umrl te dni g. Anton Dukic, predsednik čitalnice in posestnik. — V Pulji je umrla gospa Franja Grum, soproga tamošnjega rojaka našega, gosp. Viljelma Gruma.

Nov odvetnik. Tršaška odvetniška zbornica vpisala je odvetnika dr. Otokarja Rybafa s sedežem v Trstu med svoje člene.

Preprečena demonstracija. Vrli naši mestni očetje so se torej odpočili in sinoč naj bi se bili zopet zbrali v sejo, v kateri naj bi se po predlogu svetovalec Danneberg, razpravljalo o resoluciji gledé 25 letnice prenehanja papeževе posvetne vlade*. (Glej najnovejšo vesti v poslednjem izdanju našega lista. Uredn.) Kaj pa zakrivajo besede „25letnica prenehanja papeževе posvetne vlade“, to bi znal povedati sleherni čitatelj, ki je le kaj čul o glasovitem „XX settembre“, katerega kani italijansko kraljestvo dne 20. t. m. slaviti izredno sijajno. In temu frama-sionskemu slavlju pridružiti bi se hoteli izvestni „liberalni“ svetovalci mestnega sveta tržaškega, ne zmeneči se za to, da so prebivalci mestne pokrajine tržaške avstrijski podaniki in po ogromni svoji večini verni katoličani! Toda kaj je izvestni gospódi mari za dinastiško avstrijsko čustvovanje in za vero, ko gre zato, da se zopet enkrat pokažejo svojim prijateljem onkraj Adrije v „simpatiskem“ svitu? Pozablajo na pridevek mesta tržaškega „la città fedelissima“, s katerim se ponosa ista gospóda jako spretno le tedaj, kadar se nadeja od svoje „lojalnosti“ g m o t n i h koristij, pozablajo na svoje državljanske dolžnosti in ubirajo pot — da ne rečem preveč — nelojalnosti. Tudi sinoč bi bili doživeli kdo zna kakšnih ukrepov v mestnem svetu, da ni teh

„Vem“.

„A kakšen odgovor? Komisija pravi, da imajo Zagrebčani prav, da spadajo samo pod kraljevo, a ne pred banovo sodišče. To da stoji črno na belem v zakonu. Jaz tega ne razumim. A na to mi je pisal kralj.“

„Kaj?“

„Da si ti mene precej zlo napotil. Dasi Zagrebčanom storil silo, kraljevino pobuntal, da nisi prišel pred kraljevsko sodišče, ko so te zvali, da gaziš pravo, ti, kateri bi moral pravico čuvati.“

„Dalje! Dalje!“

„Da se mestu mora dati zadoščenje“.

„Kakšno?“

„Pravo proti tebi naj izvede sodišče, a ti — ti se moraš odreči podbanski časti po artikulu kralja Alberta.“

„Odreči časti!“ okamenel je Stepko, bled kakor mramor. „To mi je torej hvala?“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

143

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

(Dalje.)

Tih in zamišljen sedel je Stepko v Medvedgradu. Gledal je pred se dolgo in dolgo. V njegovi duši so bile silne strasti, v njegovi glavi vrvele čudne misli. Nekak nemir videl se mu je na licu, nekakšna tajna slutnja morila mu dušo. Vse njegove sanje so se razpršile. Sin mu Nikola ni imel možkega zaroda, za Pavla je bil samo čul, da je posled Darine smrti ostavil Zagreb, da se bje proti Turkom; in tako mu propade staro pokolenje. To je rana, — skeleča rana katera ne začeli nikdar. A da bi ga vsaj kdo tolažil v tej zapuščenosti — toda nihče, baš nihče. Vsi prijatelji so se odvrnoli od njega, vsi so ga ostavili, ker je zapustil vero.

zaslepljenec ustavila druga roka. Sinočno sejo namreč o p o v e d a l je župan toda ne iz svojega nagiba, ampak vsled migljaja od — zgoraj. Da je bilo res tako, o tem se širokousti in zajedno jezi vrli „Il Piccolo“, to izborna glasilo se izborneje „liberalne“ večine našega občinskega zastopa. Ta klepetec nam je v navadni svoji indiskretnosti odkril, kaj je hotel prav za prav predlagati gospod Benussi. S to indiskretnostjo židovskega klepetca nam ni računati, ampak — četudi dotična resolucija ni bila prečitana v seji, ker se je ni bilo — svečano protestujemo proti stavku, izraženem v tej resoluciji, da namreč izraža mestni zastop misljenje vsega meščanstva (!), ako se prisrčnim veseljem spominja najspomenitejšega dogodka naše dōbe (!), katerega vsa Italija proslavlja odobravanjem vsega civilizovanega sveta (?), namreč otetve mesta Rima. Protestujemo proti tej drzni laži v imenu vseh avstrijsko četečih in katoliških tržaških Slovencev, katerim nikdar ni prišlo na um veseliti se zaradi tega, ker framasonsko nasilstvo navidezno triumfuje nad najvišim zastopnikom sv. Cerkve. Protestujemo proti namišljenju, da smo tržaški Slovenci solidarni z onimi živji, katerih hrepenenje meri vse drugam, nego pa na Dunaj. Gospoda bi pač morali hvaležni biti roki, ki jih je obvarovala morda velikih nepravil, kajti „Il Piccolo“ indiskretnost izdala je, da je ces. namestnik pozval župana dr. Pitterija k sebi, ter mu prečital brzojavko ministertva, vsled katere „bi se moral mestni svet tržaški takoj razpustiti, ako bi vsprejel dotično resolucijo“. Hvalite torej milo svojo „usodo“, o gospoda liberalci, usodo, ki vas je obvarovala propasti in nikar ne žalite avstrijskega čuta in vere svojih so-deželanov.

Izlet na sv. Goro oziroma v Solkan. Najkrasnejše septembarsko jutro — lepšega vremena si nismo mogli želeli. Od vseh strani so vrvele skupine na kolodvor južne železnice, in tam, v atriju, je mrgolelo že pred 6. uro zjutraj. Kmalu nas je bilo zbranih nad 500 izletnikov. Vedrih lic in veselih src poseli smo v vozove, ki naj nas poneso tja med goriške brate ob bregovih bistre Soče. Vožnja je bila krasna — se slastjo smo dihal vase prijetni vzduh. Medpotoma nismo doživeli ničesar, kar bi bilo vredno zabeležiti.

Ob glasnih živio-klicih dospeli smo na goriški kolodvor. A takoj smo uverili, da nam bode ostaviti kolodvor v znamenju — goriških odn. šajev: slavna politična oblast je zares prav očetovski preskrbela vse za našo varnost. Skoro čudno se nam je zdelo, da v Gorici treba toliko čuvarjev javnega reda tudi tedaj, ko prihajajo tja — mirni in pohlevni ljudje.

Pravega oficijelnega vsprejema ni bilo. To nam je rezkimi besedami povedal gosp. urednik G a b r š č e k, opozorivši nas zajedno, da naj se brezpogojno pokorimo vsemu, kar je ukrenila oblast. Saj sramota ni na naši strani, ampak na strani onih, ki so krivi, da je tako.

Pred kolodvorom bila je nam na razpolago velika vrsta različnih voz; v tem pogledu so Goričani izborna preskrbeli vzlic vsem prizadevanjem goriških hujšakcev. Hotetih pritiskati na goriške voznike, da naj nikar ne dādo svojih voz.

Nepregledna je bila vrsta voz — njej na čelu voz s političnim uradnikom. Na slehernem križpotji stali so redarji in orožniki, da bi vozovi le ne krenili v mesto — Slovenci nismo smeli v glavno mesto dežele, ki je po ogromni večini slovenska. Politiški oblasti nismo očitati ničesar — kaj čemo: odnošaji so taki. Po stranskih ulicah smo morali torej obkrožiti mesto, in da je bila ironija popolna, čitali smo v neki ulici celo napis: Borgo Italia! Vsa pota — tako pravijo naši ljudje — vodijo v Rim in tako smo tudi mi po velikem kalobarju dospeli na Catarinijev vrt.

Izletniki, namenjeni na sv. Goro, nadaljevali so svojo pot proti Solkanu, ostali izletniki pa smo poseli v Catarinijevem vrtu. Kjer so nas postregli v našo popolno zadovoljnost. V živahnih pogovorih pričakovali smo prihod prvaškega Sokola. In ko je dospelo to mlado in čilo sokolsko društvo, z marljivim starostom Mozetičem in godbo na čelu, zaorili so po vsem vrtu iskreni Nazdar-klici in godba je

zasvirala naš srca v nemajoči „Naprej“. Ob teh pojavih slovenskega pobratimstva skoro da smo pozabili — na sprejem na kolodvoru.

Okrepčavši se odšli smo v Fonovo gostilno ob mitnici, kjer se nam je bilo preobleči v rudeče srajce in kjer so se imele vršiti velike skupne vaje Goriškega, Prvaškega in Tržaškega Sokola; tu smo se Slovenci vendar smeli svobodno gibati na slovenskih tleh.

Ob 1/1 uri smo se razvrstili v dolg spreved in z godbo na čelu korakali smo proti Solkanu in mislili smo si: nasprotniki ne hota, da stopimo mi v mesto, zato pa oni ne mogó položiti koraka iz mesta, ne da bi stopili na — slovenska tla. Ne treba praviti, kdo je na boljem, ali mi, ki jih obkoljujemo, ali oni, ki so obkoljeni! Ne treba se nam torej bati za bodočnost goriških Slovencev.

Pred uhomom v vas čakali sti nas deputaciji občine in solkanske čitalnice se zastavo iz preporodilne dobe leta 1848. Solkanci se smejo ponafati s to zastavo.

Ustavili smo se. Najprej nas je prelepimi besedami pozdravil g. T. Jug v imenu čitalnice naglašuje prevažno nalogo, ki jo vrši sokolska ideja za napredek naroda, potem župan Mozetič v imenu občine, vskliknivi nam, da smo došli bratje med brate, na slovenska tla ob bregovih bistre Soče. V imenu vseh treh sokolskih društev zahvalil se je podstarosta „Tržaškega Sokola“, gosp. Maks Cotič, rekši, da izletnikom niti ni treba posebnega zatrdila, da prihajajo med brate, kajti občina solkanska je že od nekdaj na glasu kot vzgledno narodna občina. Že odhajajoči od doma vedeli smo, da nas vsprejmete razprtimi rokami in da nas pričakujejo odprta bratska srca. In danes se hočemo v bratskem objemu še posebno utrditi v ljubezni do te svete zemlje slovenske. Hvala, prisrčna hvala na krasnem vsprejemu.

Vse tri govore spremljali so navdušeni živio-klici ogromno narasle množice. Ob sviranju slovenskih koračnic vršil se je uhod v vas. Ves Solkan je bil v zastavah, izvemši seveda par liš Lenassijeve barve. Bili smo radostno presenečeni.

Kar hkratu smo napolnili vrt Mozetičeve gostilne, kjer so se v prijaznih sencah raztezale dolge vrste miz. Predno pa smo poseli k mizam, vsprejeti nam je bilo še se sv. Gore vrnivše se izletnike.

Tudi te poslednje sta na trgu pred Mozetičovo gostilno in v navzočnosti velike množice pozdravil predsednik čitalnice in župan Mozetič zahvalil se jima je predsednik „Del. podp. druž.“, prof. Mandić. Ne samo za zabavo — vskliknil je govornik — prišli smo danes v Solkan, ampak priporočil se tudi sv. Porodnici, zaščitnici tlačnih in zapuščenih. In zopet je zaorilo med množico, godba je svirala, zastavi sta se poveznili navskriž. Bil je zares svečan trenotek. Tu nam je pripomniti, da je na sv. Gori kaj primerno propovepoval prečastni gosp. Lilek, peli pa so pevci iz Št. Petra.

Vrvenja na vrtu Mozetičeve gostilne skoro da ni mogoče opisati; tem bolj, ker smo bili skoro ves čas kakor prikovani zbok strašne gneče — pod večer nisi mogel niti od mize do mize.

Ali to ni motilo našega navdušenja, ki so je provzročali govori, godba in petje. Pravi orkan navdušenja pa je nastal, ko je na odru, improvizovanem iz zelenja, dična naša pisateljica gosp. P a v l i n a P a j k o v a dovršila „svojo deklamacijo „Svoj čolnič otimimo!“ Ocenjevati nečemo, ampak konstatujemo le, da tako deklamovati še nismo čuli. Pred deklamacijo pa je g. urednik G a b r š č e k v primernem govoru dokazoval, kako potrebna nam je v naših narodnih prizadevanjih — narodna žena. Taka žena je gospa Pavlina Pajkova!

In kaj naj rečemo o telovadbi? Na kratko: prišli so, da prvokrat nastopijo združeni primorski Sokolaši in — zmagali. Sokolska ideja storila je velikanski korak naprej, osvojila si je srca vseh navzočih. Osobito moramo čestitati telovadcu Goriškega in Prvaškega „Sokola“, kajti njih napredek v tako kratki dobi je zares fenomenalen. Ne bojimo se, da bi nam kdo oporekal, ako trdimo, da preciznejšega izvrševanja — kakih 70 telovadcev — svobodnih vaj in vajs palicami skoro ni mogoče pričakovati. Vse je bilo kakor vltito. Tudi vaje na orodju so iz-

zivale neprestano burno odobravanje nagromadenega občinstva. Občinstvo se kar ni moglo nagledati mladih sokolskih junakov. Na kratko: prevelik napredek na vsej fronti. In tako radi verujemo, kar se je govorilo, da utegne sestanek minole nedelje poroditi še marsikoga sokolsko društvo na Goriškem. Dolžnost nas veže, da na tem mestu pohvalno omenimo telovadnega učitelja N e h r o n y j a, ki se je res mnogo trudil v Trstu, Gorici in Prvačini za ta prvi skupni nastop. Le tako naprej, mladi naši Sokolaši, v zvestobi in požrtvovalnosti za našo divno sokolsko idejo!

Po telovadbi pa je bilo po vrtu tako vrvenje in drenanje da niti nisi mogel govoriti več o pravilnem vršenju programa. Toliškega občinstva še niso videli ti prostori. Tu sem naj bi šli došli izvestna gospoda goriška, da bi se uverili, da jim je zaman ves trud in da jim nič ne pomore vse zapiranje mestnih vrat. A po takem sijajnem dokazu naše ekzistencije, naše mnogoštevilnosti in naše zavesti, ni čuda, da je marsikoga prevladovalo ogorčenje na obstoječih odnošajih in da je eden govornikov — g. prof. Mate Mandić — res nekoliko ostro opozarjal goriške prvake, naj z vso odločnostjo delajo na to, da bode vendar edenkrat konec takim nenormalnim in nezdravim odnošajem. V ta namen jim ponujamo mi svojo bratsko pomoč — po strogi solidarnosti med primorskimi Slovani morajo nam priti milejši dnevi.

Predno se poslovimo od prijaznega vrta Mozetičevega, moramo še naglasiti veselo dejstvo, da je bilo pri veselici v ogromnem številu zastopano izobraženo narodno ženstvo goriško. Slava mu!

Ob zvokih glasbe in urnebesnih živio-klicih ter spremljani od vrlih Solkancev pod svojo staroslavno zastavo, ostavili smo preprijazni Solkan, ponesši seboj rajske spomine na ta prekrasni dan.

Pri Fonovi gostilni smo se morali zopet ustaviti ter preobleči v civilne obleke. Tu smo se poslovili od vrlih goriških in prvaških bratov. Dospevši do Catarinija poseli smo zopet na vozove, da se povrnemo na kolodvor v znamenju — goriških odnošajev. Posebnim zadovoljstvom beležimo pa, da vzlic lahko umevni ogorčenosti ni došlo do nikakih nepravilnosti, ker se je naše ljudstvo zelo — to mora pripoznati slavna redarska oblast — uprav uzorno. Dā, dā, vnovič smo dokazali, da nismo nikaki hujšakci, izziivači — barbari, ampak da smo ljudje, ki spoštujemo avtoriteto in se po dolžnosti pokorimo predpisom oblasti, tudi če so nam isti predpisi neprijetni — dokazali smo toraj, da smo do najnižjih slojev doli kulture živelj. vreden popolne svobode.

Na kolodvoru goriškem je bilo zopet pisano življenje; jedna za drugo so prihajale skupine izletnikov.

Točno ob 1/11. uri smo ostavili goriški kolodvor ponesši seboj uverjenje, da je bil to dan slovanskega poštenja, slovenske kulture in slovenske vzajemnosti na Primorskem. In na vrtu, kjer vspevajo take cvetke, mora nam vzrasti srečna narodna bodočnost.

Brez zasluska. Za one mnogoštevilne uboge delavke in delavce, ki so ostali brez zasluga vsled požara, ki je uničil tovarno Modiano, nabrali so med tukajšnjim občinstvom do večerj že okolo 1.000 gl.; razven tega pa je podaril lastnik pogorele tovarne, Saul Modiano, v podporo bivših svojih delavk 1.000 gl., družih 1.000 gl. pa je podarila v isti namen uprava mestne ubožnice.

Za rešitveno ladjo v tržaškem pristanišču nabrali so doslej med občinstvom 973 gl. 90 nvč. Ta denar uložil je nabiralni odbor v hranilnico, edbivši 30 gl. 07 nvč. stroškov za tiskovine in poštino.

Kužne bolezni v Trstu. Zdravniški izkaz o kužni bolezni, ki so se pojavile v tržaški občini v dōbi od 7. do 14. t. m. javlja: 40 slučajev dāvice (prejšnji teden bilo je le 26 slučajev) in 6 slučajev škrlatice. Umrli je eden otrok za škrlatice, 4 pa za dāvico.

Policijsko. Mehanik Avgust P., stanujoči na borznem trgu št. 14, zaspal je predsi-nočnem v javnem vrtu na trgu Stazione. Ko se je probudil, konstatoval je v žalostno svoje iznenadenje, da mu je ukradel spreten tat robeč, v katerem je imel zamotanih 6 petakov in 2 srebrna gl. Okradeni siromak prijavil je tatvino policijskemu ravnateljstvu.

— 38letna Justina Prele, bavila se je s tem, da je posredovala med onimi „dobrosrčnimi“ ženskami, ki posojujejo denar proti visokim obrestim, in med onimi siromaki, ki so potrebni denarja! Osleparila je več oseb s pretezo, da njih denar izposodi plodonosno. Vrla žena mislila si je namreč, da je dotični denar najplodonosnejši v njenih rokah, zato je različne lahkoverne ženske osleparila za skupno okolo 3.000 gl. Nezvesto „posredovalko“ so za zaprli. — 70letnega pisarja Aleksandra Assmanna iz Trsta so deli pod ključ, ker je osleparil ljubljanskega trgovca Gustava Trea za razno blago, vredno 37 gl. — 19letnega težaka Ivana Matosla iz Zaloge pri Ljubljani so zaprli, ker je v pretepu nevarno ranil 19letnega slikarja Ivana Bumsa.

Koledar. Danes (17.): Lambert, škof, muč.; Hildegard. — Jutri (18.): † Kvatre. Tomaš Vil., škof. — Maj. — Solnce izide ob 5. uri 45 min., zatoni ob 6. uri 5 min. — Toplota včeraj: ob 7 uri zjutraj 17 stop., ob 2 pop. 24,5 stop. C.

Loterijske številke, izrebane 14. t. m.:

Trst	70,	4,	36,	45,	61.
Line	42,	25,	7,	65,	35.
Inomost	59,	24,	77,	48,	9.
Budim	17,	22,	78,	82,	65.

Najnovejše vesti.

Sežana 16. Deželni poslancema za Kras izvoljena dr. Abram 38, Anton Muha 41 glasovi. Štrekelj 22 glasov, dr. Rybač 16 glasov. Pred volitvijo izjavil okrajni glavar, da dr. Rybač nima volilne pravice, vsled česar nastala zmešnjava med volilci.

Gorica 16. Pri današnjih deželno-zborskih volitvah sta bila izvoljena za volilni okraj okolice goriške profesor Berbuč in župnik Grča. V Tolminu sta bila izvoljena dr. Gregorčič in geometer Lapanje.

Gradec 15. Udova pok. F. Z. M. Benedeka je umrla danes zjutraj.

Dunaj 16. Cesar je vsprejel danes grofa Badenja, poslednjega pa je obiskal baron Chlumetzky.

Rm 15. Velikansk sprevoz italijanskih in vnanjih telovadcev je položil venec na grob kralja Viktorja Emanuela. Tekmovalna telovadba je izpala sijajno. Voditelj nemških telovadcev je pričrval na zastavo rimskih telovadcev jeden trak v nemških in jednega v avstrijskih barvah. Sindacco je proslavljaj tekmovalno telovadbo kot slavlje miru. Rim je v zastavah. Občinstvo pozdravlja navdušeno zlasti nemške telovadbe.

Zahvala

Podpisano predsedništvo „Zavezo“ izreka svojo najtoplejšo zahvalo povodom glavnega zbora v Novem mestu: preblagorodnemu g. županu za prijazni sprejem: slavni čitalnici, oziroma oje odboru za velikuodušno prepušitev prostorov „Narodnega doma“; zavednim novomeškim damam za ljubozni sprejem; slavnemu učito jakomu drušvu novomeškega okraja posebno p. pripravljalnemu odboru in njega načelnikom; gg. pevkam in pevcom in njih neumornemu povodnji g. L. Potrebnu; ljubkim gospicam tambarščicam; slavnaj novomeški godbi in vsem prebivalstvu novomeškemu za izkazano gostoljubnost, in sploh vsem, ki so pripomogli, da so je VII. glavno zborovanje tako sijajno izvršilo. Predsedništvo „Zavezo“ s ov. učit. društev“ v Šent Jurij pri Kranju dne 10. sept. 1895. Ivan Šega s. r. t. č. tajnik.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 6,74 6,77 Pšenica za jesen 1896 6,25 do 6,28. Oves za jesen 5,88—5,90 Rž za jesen 5,58 5,59 Koruza za sept.-oktober 5,35—5,40 maj-juni 1896 4,52—4,53 Pšenica nova od 78 kil. f. 6,25—6,35 od 79 kil. f. 6,30 6,40. od 80 kil. f. 6,35—6,50 od 81 kil. f. 6,45 6,65, od 82 kil. for. 6,55—6,65, od 80 lečnem 6,70—7—; prosa 6—;—6,60 ržnova 5,40-5,30. Pšenica: Dobro ponudbe, povpraševanje malo. Prodaja 3000 met. st. 2/1, nvč. coneje Vremo lopo.

Praga. Noratlinirani sladkor za avgust f. 12,55 nova letina 12,75. brez carine.

Praga. Centrifugal novi, postavljen, v Trst in carino vred odpošiljatev procej f. 28,50. Con casad 29,25 — Četvrtini 30— —, v glavah (soh) 30,25 —.

Harre. Kava Santos good average september 92.— za januar 89,25. mlačno.

Hamburg. Santos good average za september 74 — december 72,75 mare 71,25 mirno.

Dunajska borza 15. septembra 1895

	danes	predvčeraj
Državni dolg v papirju	100,75	100,85
„ „ v srebru	101	101,10
Avstrijska renta v zlatu	122—	121,79
„ „ v kronah	101,25	101,15
Kreditne akcije	402,50	402,50
London 10 let	120,40	120,40
Napoleoni	9,58	9,58
20 mark	11,79	11,78
100 italj. lir	45,45	45,50